

The fodder of *Lupinus perennis* is distinguished by a high content of phenylalanine, alanine, histidine, tyrosine, arginine, but a lower content of asparagine, threonine, serine, glutamine, glycine, valine, methionine, isoleucine, leucine, in comparison with alfalfa.

Due to the earlier first harvest time, stable productivity and quality of fodder, use of the plantation for a long period of time, high capacity of fixing atmospheric nitrogen the species *Lupinus perennis* can serve as initial selected material for enriching the range of forage crops, recovery of degraded and polluted lands.

УДК 631.526.32:635.652

Барбан О. Б., Дудка Т. В.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна, e-mail: olyaveselovska@ukr.net

СОРТОВІ РЕСУРСИ КВАСОЛІ В УКРАЇНІ

Квасоля – цінна високобілкова культура, яка має багатостороннє використання в народному господарстві. У багатьох країнах вона є основним джерелом білка. Зерно кращих сортів квасолі містить 25–28 % білка, який за амінокислотним складом близький до білків тваринного походження. Тому її часто називають «рослинним м'ясом». У ній також міститься 45–52 % вуглеводів, у тому числі 5,2 % цукрів, 1,8 % жиру, 4,0 % мінеральних речовин і вітаміни А₁, В₁, В₂ та ін. Квасоля є «коморою» амінокислот, вона містить майже всі незамінні амінокислоти, а також вітаміни й інші мінеральні речовини.

Квасоля – традиційна культура для України. На жаль, в останні десятиріччя площі під цією культурою є незначними, вирощують її в основному на присадибних ділянках, хоча культура користується значним попитом на світовому ринку і ціни є стабільно високими.

Визначальна роль у впровадженні будь-якої культури, у т. ч. і квасолі, у виробництво належить сорту.

На 2017 рік у Державному реєстрі сортів, придатних для поширення в Україні (далі – Реєстр) зареєстровано 15 сортів квасолі звичайної зернового напрямку використання (з них 14 сортів вітчизняної селекції та 1 сорт іноземної селекції) і 35 сортів квасолі звичайної овочевого напрямку використання (з них 10 сортів вітчизняної селекції, 21 сорт іноземної і 4 сорти спільної селекції).

У 2016 році кваліфікаційну експертизу завершив один сорт квасолі звичайної 'Ната', зернового напрямку використання. Сорт вітчизняної селекції, власником являється Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України. Рослини кущового типу росту, висотою 50 см. Висота прикріплення нижнього бобу – 10 см. Зерно біле, з умістом сирого протеїну 25 %. Тривалість періоду вегетації – 80 діб. Урожайність зерна – 27,5 %. Зони вирощування: Лісостеп та Полісся України.

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку

Наразі кваліфікаційну експертизу проходять 4 сорти квасолі звичайної зернового напрямку використання, усі вони вітчизняної селекції:

- сорт 'Дарка' – власник Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН»;
- сорт 'Рось' – власник Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН;
- сорти 'Білосніжка' та 'Опал' – власник Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН.

Також 5 сортів овочевого напрямку використання іноземної селекції:

- сорт 'ВЕРДІГОН' – власник Сигента Кроп Протекшн АГ (Швейцарія);
- сорт 'МОМЕНТУМ' – власник Сингента Партісіпейшнз АГ (Швейцарія);
- сорти 'Капріка', 'Кларк', 'Фруідор' – власник ХМ. КЛОЗ (Франція).

Проаналізувавши національні сортові ресурси квасолі в Реєстрі можна зробити висновок, що вони досить бідні. В Україні квасоля не є поширеною культурою через нестабільну урожайність та низьку придатність більшості зареєстрованих сортів до механізованого збирання. Це найбільш «вузьке» місце у вирощуванні квасолі. В останні роки спостерігається зростання попиту на насіння квасолі з боку господарів усіх форм власності. Це вселяє надію, що квасоля на полях України все-таки займе належне місце.

УДК 631.526.3:633.791(477)

Бобер А. В.

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
вул. Героїв Оборони, 13, м. Київ, 03041, Україна, e-mail: Bober_1980@i.ua*

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОРТІВ ХМЕЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ТА ЇХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ

Одним із вирішальних факторів, що визначають урожайність, якість і збереженість корисних речовин продукції до використання її споживачем є селекційний сорт. У кожної культури, введеної до Реєстру сортів рослин України, по кілька сортів, а в деяких із них кількість перевищує розумні межі.

Виходячи з того, що хміль є найбільш специфічним, незамінним і найдорожчим видом сировини для виробництва пива, високоякісну продукцію можна одержати лише за умови використання хмелю окремих селекційних сортів, що пов'язано з особливістю їх біохімічного складу.

Нині перевагу віддають сортам, які можуть забезпечити швидке отримання прибутку, високу рентабельність та користуються попитом на зарубіжному ринку. Конкурентоспроможний сорт хмелю повинен мати не менше 20–25 ц/га стабільного врожаю сировини, містити не менше 7–10 % альфа-кислот, збиратися механізовано, мати стійкість проти патогенів. Також в останній час підвищений інтерес викликають сорти з підвищеним вмістом ефірної олії та ксантогумолу, що дає змогу використовувати ці сорти в інших галузях народного господарства: парфумерній, фармацевтичній, лікеро-горілчаній та ін.

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку

III Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 15-річчю створення УІЕСР (м. Київ, 7 червня 2017 р.)